GELENEKSEL SPORLARIN YAYGINLAŞTIRILMASI BAĞLAMINDA ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN TUTUMLARININ DEMOGRAFİK VE SPORTİF ÖZELLİKLERE GÖRE İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi, Erol BAYKAN [1]

[1]Yozgat Bozok Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Spor Yöneticiliği Bölümü, Spor Bilimleri / Spor Yönetimi, erol.baykan@yobu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7429-3446

Özet

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin geleneksel sporlara yönelik tutumlarının cinsiyet, yaş, öğrenim görülen fakülte ve aktif spor yapma durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek ve bulguları üniversitelerde geleneksel sporların yaygınlaştırılmasına yönelik planlama çalışmaları açısından değerlendirmektir. Betimsel ve karşılaştırmalı nitelikte kesitsel tarama modeli kullanılan araştırmanın çalışma grubunu, uygun örnekleme yöntemiyle ulaşılan 450 üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Veriler, Kişisel Bilgi Formu ve 21 maddeden oluşan Geleneksel Sporlara Yönelik Tutum Ölçeği kullanılarak çevrim içi ortamda toplanmıştır. Analizlerde betimsel istatistikler, bağımsız örneklemler t-testi, tek yönlü varyans analizi ve Tukey HSD testi kullanılmış; etki büyüklükleri Cohen'in d ve eta kare katsayılarıyla değerlendirilmiştir. Bulgular, tutum puanlarının cinsiyete göre anlamlı biçimde farklılaşmadığını göstermiştir. Yaşa göre yalnızca kültürel gelişim alt boyutunda anlamlı ve düşük düzeyde bir farklılık belirlenmiştir. Öğrenim görülen fakülteye göre toplam ölçek ve bütün alt boyutlarda anlamlı farklılıklar bulunmakla birlikte etki büyüklüklerinin düşük olduğu görülmüştür. Aktif spor yapan öğrencilerin fiziksel, sosyal, bilişsel ve kültürel gelişim alt boyutları ile toplam tutum puanlarının aktif spor yapmayan öğrencilerinkinden anlamlı ancak etki büyüklüklerinin küçük olduğu belirlenmiştir. Sonuçlara göre, üniversitelerde geleneksel sporların yaygınlaştırılmasına yönelik programların fakülte özellikleri ve öğrencilerin sportif katılım durumları dikkate alınarak planlanmasının yararlı olabileceği değerlendirilmektedir.

Anahtar kelimeler: Geleneksel sporlar, tutum, üniversite öğrencileri, spor yönetimi, sportif katılım.

Abstract

This study aimed to examine whether university students' attitudes toward traditional sports differed according to gender, age, faculty, and active participation in sports and to evaluate the findings in relation to planning initiatives intended to promote traditional sports at universities. The study employed a descriptive and comparative cross-sectional survey design. The sample consisted of 450 university students recruited through convenience sampling. Data were collected online using a Personal Information Form and the 21-item Attitude Scale Toward Traditional Sports. Descriptive statistics, independent-samples *t*-tests, one-way analysis of variance (ANOVA), and Tukey's HSD post hoc test were used in the analyses. Effect sizes were assessed using Cohen's *d* and eta squared (η^2). The findings indicated that attitude scores did not differ significantly by gender. Regarding age, a significant difference with a small effect size was found only in the cultural development subscale. Significant differences according to faculty were identified in the total scale score and all subscales, although the corresponding effect sizes were small. Students who actively participated in sports had significantly higher scores on the physical, social, cognitive, and cultural development subscales and on the overall scale than those who did not actively participate in sports; however, the effect sizes were small. Based on these findings, it may be beneficial to consider faculty characteristics and students' sport participation status when planning programs intended to promote traditional sports at universities.

Keywords: Traditional sports, attitude, university students, sport management, sport participation.

1. GİRİŞ

Geleneksel sporlar ve oyunlar, yerel ve bölgesel geleneklerden doğan, toplulukların kültürel kimliğini ve sosyal ilişkilerini yansıtan fiziksel kültür biçimleridir (Prabucki ve Rozmiarek, 2025). Bu etkinlikler, geçmişten kalan sportif uygulamalar olmanın ötesinde, kültürel aktarım ve toplumsal etkileşim yoluyla varlığını sürdüren yaşayan pratiklerdir (Saura ve Zimmermann, 2021). Bununla birlikte standartlaşmış küresel sporların yaygınlaşması, bazı geleneksel sporların yerel bağlamlarından uzaklaşmasına ve görünürlüklerinin azalmasına yol açmıştır (Prabucki ve Rozmiarek, 2025). Bu nedenle geleneksel sporların korunması, yalnızca belgelenmelerini değil, eğitim ve toplum yaşamı içerisinde uygulanabilir hâle getirilmelerini de gerektirmektedir (Nofrizal vd., 2024).

Geleneksel sporların fiziksel gelişimin yanında psikolojik, sosyal, bilişsel ve kültürel işlevler taşıdığı farklı araştırmalarda ortaya konulmuştur (Çinar ve Hassani, 2026; Lavega-Burgués vd., 2024; Luchoro-Parrilla vd., 2024). Çinar ve Hassani'nin (2026) 11–12 yaşlarındaki 60 öğrenciyle gerçekleştirdiği yarı deneysel çalışmada, sekiz haftalık geleneksel oyun programına katılan öğrencilerin fiziksel okuryazarlığın fiziksel, psikolojik, sosyal ve bilişsel boyutlarında anlamlı gelişme gösterdiği belirlenmiştir. Kanarya Adaları'ndaki yedi okuldan 226 öğrencinin katıldığı bir başka araştırmada ise geleneksel oyunların aile, öğretmen ve araştırmacı iş birliğiyle uygulanmasının bağlamsal öğrenmeye, fiziksel ve sosyal sürdürülebilirlik bilgisine ve duygusal iyi oluşa katkı sağladığı bildirilmiştir (Luchoro-Parrilla vd., 2024). Bu bulgular çocukluk dönemine ilişkin olmakla birlikte, geleneksel sporların fiziksel performansla sınırlandırılamayacak çok boyutlu bir eğitim içeriğine sahip olduğunu göstermektedir (Çinar ve Hassani, 2026; Luchoro-Parrilla vd., 2024).

Üniversite öğrencileriyle yürütülen araştırmalar da geleneksel oyun deneyimlerinin farklı gelişim alanlarını birlikte harekete geçirebildiğine işaret etmektedir (Lavega-Burgués vd., 2024). Lavega-Burgués vd. (2024) tarafından 140 spor bilimleri öğrencisiyle gerçekleştirilen karma yöntem araştırmasında, geleneksel bir oyunun farklı kural yapılarının katılımcıların karar verme süreçlerini, motor etkileşimlerini, fiziksel çabalarını ve duygusal deneyimlerini farklılaştırdığı belirlenmiştir. Huang ve Long'un (2025) spor psikolojisi ve geleneksel spor eğitimi üzerine gerçekleştirdiği derlemede ise öğrenci motivasyonunun düşüklüğü, öğretmen yeterliklerinin sınırlı olması, altyapı eksiklikleri ve tekdüze programlar temel uygulama sorunları arasında gösterilmiştir. Aynı çalışmada öğrenci katılımını destekleyen öğretim tasarımları, öğretmen eğitimi, teknoloji kullanımı ve okul-toplum iş birliği, geleneksel spor eğitimini güçlendirebilecek uygulamalar olarak değerlendirilmiştir (Huang ve Long, 2025).

Geleneksel sporların yaygınlaştırılmasına yönelik yönetimsel uygulamalar da araştırmalarda ele alınmıştır. Riau bölgesinde yerel yönetim, ilgili paydaşlar ve geleneksel spor temsilcilerinden oluşan 10 katılımcıyla yürütülen nitel araştırmada etkili bir yönetim yapısının kurulması, düzenli etkinlik ve festivaller gerçekleştirilmesi, geleneksel ve dijital iletişim kanallarının kullanılması, gençlere eğitim verilmesi ve kültürel uygulamaların arşivlenmesi temel koruma stratejileri olarak belirlenmiştir (Nofrizal vd., 2024). Bişkek'te yaşayan 440 kişiyle yapılan araştırmada da geleneksel spor oyunlarına yönelik genel tutumun olumlu sosyal-kültürel, ekonomik ve siyasi etki algılarıyla pozitif yönde ilişkili olduğu tespit edilmiştir (Korkmaz ve Kızanlıklı, 2023). Bu bulgular, geleneksel sporların yaygınlaştırılmasının sportif katılımın yanında kültürel tanıtım, toplumsal etkileşim ve organizasyon yönetimi boyutlarıyla birlikte ele alınması gerektiğini göstermektedir (Korkmaz ve Kızanlıklı, 2023; Nofrizal vd., 2024).

Atılgan vd. (2024) tarafından Türkiye ve Kırgızistan'daki iki üniversiteden 323 spor bilimleri öğrencisiyle gerçekleştirilen araştırmada, geleneksel sporlara yönelik tutumların orta düzeyde olduğu; üniversite, akademik başarı, bölüm, sınıf ve doğum yeri değişkenlerine göre ölçek toplamında veya bazı alt boyutlarda anlamlı farklılıklar bulunduğu belirlenmiştir. Aynı araştırmada spor yöneticiliği öğrencilerinin toplam tutum puanlarının diğer bölüm öğrencilerinden daha yüksek olması, akademik program ve bölüm içeriğinin geleneksel sporlara yönelik tutumların farklılaşmasında rol oynayabileceğini düşündürmektedir (Atılgan vd., 2024). Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören 414 öğrenciyle yürütülen araştırmada ise cinsiyet, aktif spor yapma durumu ve spor türüne göre anlamlı farklılık bulunmazken sınıf, bölüm ve yerleşim yeri değişkenlerinin bazı tutum boyutlarında farklılık oluşturduğu belirlenmiştir (Shamatava vd., 2026). Bu sonuçlar, geleneksel sporlara yönelik tutumların bireysel özelliklerin yanı sıra öğrencilerin içinde bulunduğu akademik ve sosyal çevreye göre de farklılaşabileceğine işaret etmektedir (Atılgan vd., 2024; Shamatava vd., 2026).

Geleneksel sporlara yönelik olumlu tutumun fiilî katılım ve diğer davranışsal göstergelerle aynı anlama gelmediği de dikkate alınmalıdır. Çin'in 18 bölgesinden 486 katılımcıyla gerçekleştirilen araştırmada, geleneksel spor yapanların topluluk kimliği ve sosyal etkinlik değerlendirmelerinin spor yapmayanlardan daha yüksek olduğu; geleneksel spor uygulamalarına altı ay boyunca devam eden katılımcıların başlangıç ölçümlerine göre daha yüksek değerler bildirdiği belirlenmiştir (Li, 2026). Buna karşılık Özsaydi vd. (2026) tarafından 634 ergenle gerçekleştirilen örtük profil analizinde, yüksek geleneksel spor tutumunun hem olumlu fiziksel aktivite tutumu ve düşük dijital oyun bağımlılığıyla tanımlanan "aktif-sağlıklı" profilde hem de yüksek

dijital oyun bağımlılığıyla tanımlanan "çatışmalı-bağımlı" profilde görülebildiği tespit edilmiştir. Bu bulgu, geleneksel sporlara yönelik olumlu tutumun tek başına fiilî katılımın veya diğer olumlu davranışların yeterli bir göstergesi olarak yorumlanamayacağını düşündürmektedir (Özsaydi vd., 2026).

Polonya'da iki geleneksel ve iki modern su sporu etkinliğine katılan 394 kişiyle yapılan araştırmada, modern etkinliklerin fiziksel olarak aktif olmayan bireyleri çekme ve düzenli spor katılımını teşvik etme bakımından geleneksel etkinliklerden daha etkili olmadığı; geleneksel etkinliklerin ise daha fazla olumlu duygu ve yeniden katılma isteği oluşturduğu belirlenmiştir (Młodzik vd., 2021). Amsterdam Futsal Turnuvası üzerine 49 görüşme, katılımcı gözlem ve dijital etnografiyle yürütülen araştırmada kültürel sürdürülebilirliğin örgütsel kapasite ve katılım olanaklarıyla birlikte değerlendirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır (Spaaij ve Schaillée, 2020). Yunanistan'daki küçük ölçekli koşu organizasyonlarını yöneten 25 kişiyle gerçekleştirilen araştırmada ise organizatör görüşlerine göre kapsayıcılık, erişilebilirlik, çevresel sorumluluk ve paydaşlar arası ortaklıklar sürdürülebilir etkinlik yönetiminin temel unsurları arasında yer almıştır (Gkarane vd., 2025). Spaaij ve Schaillée (2020) ile Gkarane vd. (2025) doğrudan geleneksel sporları incelememekle birlikte, bulguları kültür temelli spor organizasyonlarında örgütsel kapasite, kapsayıcılık ve paydaş iş birliğinin önemine ilişkin aktarılabilir yönetimsel çıkarımlar sunmaktadır.

İncelenen çalışmaların geleneksel sporlara yönelik doğrudan tutumu ağırlıklı olarak spor bilimleri öğrencileri, ergenler veya yerel halk üzerinde ele aldığı görülmektedir (Atılgan vd., 2024; Korkmaz ve Kızanlıklı, 2023; Özsaydi vd., 2026; Shamatava vd., 2026). İncelenen kaynaklar kapsamında farklı fakültelerde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin aynı araştırma içerisinde karşılaştırıldığı çalışmaların sınırlı kaldığı anlaşılmaktadır.

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin geleneksel sporlara yönelik toplam tutum düzeyleri ile psikolojik gelişim, fiziksel gelişim, sosyal gelişim, bilişsel gelişim ve kültürel gelişim alt boyut puanlarını belirlemek ve bu puanların cinsiyet, yaş, öğrenim görülen fakülte ve aktif spor yapma durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemektir. Araştırmada spor yönetimi ayrı bir ölçüm değişkeni olarak ele alınmamıştır. Araştırmanın yönetimsel boyutu, tutum bulgularının geleneksel sporların üniversitelerde yaygınlaştırılması, hedef öğrenci gruplarının belirlenmesi ve eğitim, tanıtım ve etkinlik programlarının planlanması bakımından değerlendirilmesi üzerine yapılandırılmıştır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Etiği

Araştırmanın yürütülmesi için Yozgat Bozok Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulundan 24.07.2026 tarihli ve 7/09 karar sayılı etik kurul onayı alınmıştır. Katılımcılara araştırmanın amacı, katılımın gönüllü olduğu, istedikleri zaman araştırmadan ayrılabilecekleri ve elde edilen verilerin yalnızca bilimsel amaçlarla kullanılacağı açıklanmıştır. Çevrim içi veri toplama formuna erişmeden önce tüm katılımcılardan bilgilendirilmiş gönüllü onam alınmış ve doğrudan kimlik belirlemeye imkân veren herhangi bir kişisel bilgi toplanmamıştır.

2.2. Araştırma Modeli

Araştırma, üniversite öğrencilerinin geleneksel sporlara yönelik tutumlarını belirlemek ve bu tutumların cinsiyet, yaş, öğrenim görülen fakülte ve aktif spor yapma durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek amacıyla nicel araştırma yaklaşımı kapsamında, betimsel ve karşılaştırmalı nitelikte kesitsel tarama deseninde yürütülmüştür. Kesitsel araştırmalarda veriler belirli bir zaman diliminde toplanarak incelenen özelliklerin mevcut durumu ortaya konulabilmekte ve farklı gruplar arasında karşılaştırmalar yapılabilmektedir (Creswell ve Creswell, 2018; Wang ve Cheng, 2020). Bu doğrultuda katılımcıların geleneksel sporlara yönelik tutum düzeyleri betimlenmiş; ölçek toplamı ve alt boyut puanlarının belirlenen değişkenlere göre anlamlı biçimde farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Araştırmada değişkenlere herhangi bir müdahalede bulunulmamış ve belirlenen farklılıklar nedensel ilişkiler kurulmaksızın değerlendirilmiştir. Çalışmanın geleneksel sporların yaygınlaştırılması ve spor yönetimiyle bağlantısı, bulguların üniversitelerde uygulanabilecek tanıtım, eğitim ve katılım programlarının planlanması açısından yorumlanmasıyla sınırlandırılmıştır.

2.3. Araştırma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, veri toplama sürecinde Yozgat Bozok Üniversitesinin farklı fakültelerinde aktif öğrenci kaydı bulunan ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 450 üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Katılımcılar uygun örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Araştırmaya Yozgat Bozok Üniversitesinde aktif öğrenci kaydı bulunan, 18 yaşını doldurmuş ve çevrimiçi veri toplama formunu eksiksiz yanıtlayan öğrenciler dâhil edilmiştir. Katılımcıların demografik ve sportif özellikleri Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik ve Sportif Özelliklerine İlişkin Bulgular

Değişken	Grup	*n*	%
Cinsiyet	Erkek	238	52,9
	Kadın	212	47,1
	Toplam	450	100,0
Yaş	18–20 yaş	172	38,2
	21–23 yaş	221	49,1
	24 yaş ve üzeri	57	12,7
	Toplam	450	100,0
Fakülte	SBF	154	34,2
	MMF	90	20,0
	SABF	67	14,9
	İF	53	11,8
	EF	51	11,3
	İHF	35	7,8
	Toplam	450	100,0
Aktif Spor Yapma	Evet	278	61,8
	Hayır	172	38,2
	Toplam	450	100,0

Not: SBF: Spor Bilimleri Fakültesi, MMF: Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, SABF: Sağlık Bilimleri Fakültesi, İF: İletişim Fakültesi, EF: Eğitim Fakültesi, İHF: İlahiyat Fakültesi

Tablo 1'e göre katılımcıların %52,9'u erkek ve %47,1'i kadındır. Katılımcıların %49,1'i 21–23 yaş grubunda yer almakta, %34,2'si Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim görmekte ve %61,8'i aktif olarak spor yaptığını belirtmektedir.

2.4. Veri Toplama Araçları

Araştırma için veriler, Google Forms üzerinden hazırlanan çevrimiçi veri toplama formuyla elde edilmiştir. Form bağlantısı öğrencilerin kurumsal e-posta adreslerine ve öğrenci WhatsApp gruplarına ulaştırılmıştır. Formun başlangıç bölümünde katılımcılara araştırmanın amacı, katılımın gönüllülük esasına dayandığı, yanıtların gizli tutulacağı ve elde edilen verilerin yalnızca bilimsel amaçlarla kullanılacağı açıklanmıştır. Bilgilendirilmiş gönüllü onam veren öğrenciler veri toplama formunu yanıtlamıştır. Formdaki bütün sorular zorunlu yanıtlanacak şekilde düzenlendiğinden tamamlanarak gönderilen formlarda eksik veri oluşmamıştır. Toplam 450 katılımcıdan elde edilen verilerin tamamı analizlere dâhil edilmiştir. Araştırma verilerinin elde edilmesinde Kişisel Bilgi Formu ile Geleneksel Sporlara Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır.

2.4.1. Kişisel Bilgi Formu

Kişisel Bilgi Formunda araştırmacı tarafından hazırlanan katılımcıların cinsiyeti, yaşı, öğrenim gördükleri fakülte, aktif spor yapma durumu, haftalık spor yapma süresi ve yaptıkları spor türüne ilişkin altı soru yer almıştır. Ancak haftalık spor yapma süresi ve spor türü soruları aktif spor yapmayan katılımcılar için koşullu olarak düzenlenmediğinden, bu katılımcıların yanıtları açık biçimde yorumlanamamıştır. Bu nedenle söz konusu iki değişken karşılaştırmalı analizlere dâhil edilmemiştir.

2.4.2. Geleneksel Sporlara Yönelik Tutum Ölçeği

Üniversite öğrencilerinin geleneksel sporlara yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla Evli vd. (2021) tarafından geliştirilen Geleneksel Sporlara Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek; psikolojik gelişim (1–4. maddeler), fiziksel gelişim (5–8. maddeler), sosyal gelişim (9–12. maddeler), bilişsel gelişim (13–17. maddeler) ve kültürel gelişim (18–21. maddeler) olmak üzere beş alt boyut ve toplam 21 maddeden oluşmaktadır. Ölçek maddeleri 1 “Katılmıyorum” ile 5 “Tamamen katılıyorum” arasında puanlanan beşli Likert tipindedir. Ölçekte ters puanlanan madde bulunmamaktadır. Ölçekten alınabilecek toplam puan 21 ile 105 arasında değişmekte ve puanın yükselmesi geleneksel sporlara yönelik daha olumlu tutuma işaret etmektedir. Ölçek, bireylerin geleneksel sporlara yönelik tutum düzeylerini belirlemek amacıyla geliştirilmiştir (Evli vd., 2021). Bu araştırmada alt boyut puanları, öğrencilerin gerçek psikolojik, fiziksel, sosyal, bilişsel veya kültürel gelişim düzeylerinin ölçümü olarak değil, geleneksel sporların bu alanlardaki katkılarına yönelik tutumlarının göstergesi olarak yorumlanmıştır. Özgün ölçek geliştirme çalışmasında Cronbach alfa katsayısı ölçeğin tamamı için ,864; psikolojik gelişim alt boyutu için ,756, fiziksel gelişim için ,841, sosyal gelişim için ,875, bilişsel gelişim için ,752 ve kültürel gelişim için ,767 olarak hesaplanmıştır (Evli vd., 2021). Bu araştırmada Cronbach alfa katsayılarının alt boyutlarda ,776 ile ,799 arasında değiştiği, toplam ölçek için ise ,952 olduğu belirlenmiştir. Araştırmada elde edilen tanımlayıcı istatistikler ve güvenirlik sonuçları Tablo 2’de sunulmuştur.

2.5. Verilerin Analizi

Araştırma verileri IBM SPSS Statistics 24.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Katılımcıların demografik ve sportif özellikleri frekans ve yüzde değerleriyle; ölçek puanları ise minimum, maksimum, aritmetik ortalama ve standart sapma değerleriyle betimlenmiştir. Ölçek ve alt boyutların iç tutarlılığı Cronbach alfa katsayısı kullanılarak incelenmiştir. Puanların normal dağılıma uygunluğu çarpıklık ve basıklık katsayıları üzerinden değerlendirilmiştir. Büyük örneklemlerde mutlak çarpıklık değerinin 2’den, mutlak basıklık değerinin ise 7’den

büyük olması dağılımdan ciddi sapmaya işaret edebilmektedir (Kim, 2013). Araştırmada elde edilen çarpıklık ve basıklık değerlerinin bu sınırlar içerisinde bulunması nedeniyle parametrik analizler kullanılmıştır.

Katılımcıların geleneksel sporlara yönelik tutum puanlarının cinsiyet ve aktif spor yapma durumuna göre karşılaştırılmasında bağımsız örneklemler *t*-testi; yaş ve öğrenim görülen fakülteye göre karşılaştırılmasında ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Varyansların homojenliği Levene testiyle incelenmiştir. Bağımsız örneklemler *t*-testlerinde homojenlik varsayımının karşılanmadığı durumlarda eşit varyansların varsayılmadığı Welch düzeltmeli sonuçlar esas alınmıştır. Yaş ve fakülte değişkenlerine yönelik ANOVA analizlerinde varyans homojenliği varsayımının karşılandığı belirlenmiştir. ANOVA sonucunun anlamlı olduğu durumlarda farklılığın kaynaklandığı grupları belirlemek amacıyla Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi kullanılmıştır.

Gruplar arasındaki farklılıkların büyüklüğünü değerlendirmek amacıyla bağımsız örneklemler *t*-testlerinde Cohen'in *d*, ANOVA analizlerinde ise eta kare (η^2) etki büyüklüğü katsayıları hesaplanmıştır. Cohen'in *d* değerleri 0,20, 0,50 ve 0,80 için sırasıyla küçük, orta ve büyük; η^2 değerleri ise ,01, ,06 ve ,14 için sırasıyla küçük, orta ve büyük etki olarak yorumlanmıştır (Cohen, 1988; Green ve Salkind, 2013). İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < ,05$ olarak kabul edilmiştir.

Tablo 2. Geleneksel Sporlara Yönelik Tutum Ölçeğine İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler ve Güvenirlik Katsayıları

Ölçek ve Alt Boyutlar	*n*	Min.	Maks.	X̄	SS	Çarpıklık	Basıklık	α
Psikolojik Gelişim	450	4	20	11,75	4,12	0,452	0,080	,799
Fiziksel Gelişim	450	4	20	12,44	4,30	0,271	-0,050	,793
Sosyal Gelişim	450	4	20	12,61	4,24	0,251	-0,272	,793
Bilişsel Gelişim	450	5	25	15,82	5,29	0,244	0,382	,776
Kültürel Gelişim	450	4	20	12,39	4,18	-0,251	0,176	,797
Toplam Ölçek	450	21	105	65,02	20,39	0,092	0,959	,952

Not. X̄ = aritmetik ortalama; SS = standart sapma; α = Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı.

Tablo 2'ye göre ölçek ve alt boyutlara ait çarpıklık değerleri −0,251 ile 0,452, basıklık değerleri ise −0,272 ile 0,959 arasında değişmektedir. Büyük örneklemlerde mutlak çarpıklık değerinin 2'den, mutlak basıklık değerinin ise 7'den büyük olması dağılımdan ciddi sapmaya işaret edebilmektedir (Kim, 2013). Bu ölçütler doğrultusunda mevcut puan dağılımlarında parametrik analizlerin kullanılmasını engelleyecek düzeyde bir sapma bulunmadığı değerlendirilmiştir. Cronbach alfa katsayıları alt boyutlarda ,776 ile ,799 arasında değişirken toplam ölçek için ,952 olarak hesaplanmıştır. Alfa katsayılarında ,70–,95 aralığının genel olarak

kabul edilebilir iç tutarlılığa işaret ettiği bildirilmektedir (Tavakol ve Dennick, 2011). Buna göre alt boyutların kabul edilebilir iç tutarlılığa sahip olduğu söylenebilir. Toplam ölçeğe ait ,952 katsayısı çok yüksek bir iç tutarlılık göstermekle birlikte, ,95'in üzerindeki alfa değerlerinin maddeler arasındaki aşırı benzerlik olasılığı bakımından dikkatli yorumlanması gerekmektedir (Tavakol ve Dennick, 2011).

3. BULGULAR

Tablo 3. Geleneksel Sporlara Yönelik Tutum Ölçeği ve Alt Boyut Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Ölçek ve Alt Boyutlar	Cinsiyet	*n*	$\bar{X}$	SS	*t*	*sd*	*p*	Cohen's
Psikolojik Gelişim	Erkek	238	12,03	4,41	1,520	447,209	,129	0,14
	Kadın	212	11,44	3,76				
Fiziksel Gelişim	Erkek	238	12,49	4,52	0,248	447,988	,805	0,02
	Kadın	212	12,39	4,05				
Sosyal Gelişim	Erkek	238	12,69	4,39	0,481	448	,630	0,05
	Kadın	212	12,50	4,06				
Bilişsel Gelişim	Erkek	238	15,97	5,44	0,657	448	,512	0,06
	Kadın	212	15,65	5,13				
Kültürel Gelişim	Erkek	238	12,43	4,41	0,225	447,998	,822	0,02
	Kadın	212	12,34	3,92				
Toplam Ölçek	Erkek	238	65,63	21,30	0,673	448	,502	0,06
	Kadın	212	64,33	19,34				

Not. Psikolojik gelişim, fiziksel gelişim ve kültürel gelişim alt boyutlarında Levene testi anlamlı olduğundan eşit varyansların varsayılmadığı Welch düzeltmeli sonuçlar raporlanmıştır. $\bar{X}$ = aritmetik ortalama; SS = standart sapma; *sd* = serbestlik derecesi.

Tablo 3'e göre katılımcıların geleneksel sporlara yönelik tutum ölçeği toplam puanı ve alt boyut puanları cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemiştir (p > ,05). Cohen'in d katsayılarının 0,02 ile 0,14 arasında değişmesi, cinsiyet grupları arasındaki farklılıkların 0,20'lik küçük etki sınırının altında kaldığını göstermektedir.

Tablo 4. Geleneksel Sporlara Yönelik Tutum Ölçeği ve Alt Boyut Puanlarının Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılması

Ölçek ve Alt Boyutlar	Yaş	*n*	X̄	SS	*F*	*p*	η²	Tukey
Psikolojik Gelişim	18–20 yaş¹	172	11,39	4,46	1,190	,305	,005	-
	21–23 yaş²	221	12,04	3,78				
	≥24 yaş³	57	11,75	4,28				
	Toplam	450	11,75	4,12				
Fiziksel Gelişim	18–20 yaş¹	172	11,91	4,50	2,571	,078	,011	-
	21–23 yaş²	221	12,89	4,05				
	≥24 yaş³	57	12,33	4,48				
	Toplam	450	12,44	4,30				
Sosyal Gelişim	18–20 yaş¹	172	12,05	4,39	2,885	,057	,013	-
	21–23 yaş²	221	13,07	3,98				
	≥24 yaş³	57	12,49	4,53				
	Toplam	450	12,61	4,24				
Bilişsel Gelişim	18–20 yaş¹	172	15,14	5,44	2,797	,062	,012	-
	21–23 yaş²	221	16,40	5,03				
	≥24 yaş³	57	15,63	5,61				
	Toplam	450	15,82	5,29				
Kültürel Gelişim	18–20 yaş¹	172	11,84	4,40	3,089	,047	,014	2 >1
	21–23 yaş²	221	12,88	3,91				
	≥24 yaş³	57	12,16	4,32				
	Toplam	450	12,39	4,18				
Toplam Ölçek	18–20 yaş¹	172	62,33	21,41	2,909	,056	,013	-
	21–23 yaş²	221	67,28	19,00				
	≥24 yaş³	57	64,37	21,67				
	Toplam	450	65,02	20,39				

Not. ¹ 18–20 yaş; ² 21–23 yaş; ³ 24 yaş ve üzeri. X̄ = aritmetik ortalama; SS = standart sapma; η² = eta kare etki büyüklüğü. Bütün ANOVA analizlerinde gruplar arası serbestlik derecesi 2, grup içi serbestlik derecesi 447'dir.

Tablo 4'e göre katılımcıların geleneksel sporlara yönelik tutum puanları yaş grupları arasında yalnızca kültürel gelişim alt boyutunda anlamlı farklılık göstermiştir, $F(2, 447) = 3,089$, $p = ,047$, $\eta^2 = ,014$. Tukey HSD testi sonucunda 21–23 yaş grubundaki katılımcıların kültürel gelişim puanlarının 18–20 yaş grubundaki katılımcılardan anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir. Etki büyüklüğünün küçük olduğu görülmüştür. Diğer alt boyutlarda ve toplam ölçek puanında yaş grupları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p > ,05$).

Tablo 5. Geleneksel Sporlara Yönelik Tutum Ölçeği ve Alt Boyut Puanlarının Fakültelere Göre Karşılaştırılmas

Ölçek ve Alt Boyutlar	Fakülte	*n*	X̄	SS	*F*	*p*	η²	Tukey
Psikolojik Gelişim	SBF[1]	154	12,56	4,25	3,008	,011	,033	1 > 2
	MMF[2]	90	10,76	4,26				
	SABF[3]	67	11,19	3,96				
	İF[4]	53	11,36	4,04				
	EF[5]	51	11,59	3,64				
	İHF[6]	35	12,66	3,66				
	Toplam	450	11,75	4,12				
Fiziksel Gelişim	SBF[1]	154	13,05	4,35	5,033	< ,001	,054	1 > 2 6 > 2 6 > 3
	MMF[2]	90	11,12	4,43				
	SABF[3]	67	11,48	4,09				
	İF[4]	53	12,17	4,39				
	EF[5]	51	13,14	3,73				
	İHF[6]	35	14,46	3,52				
	Toplam	450	12,44	4,30				
Sosyal Gelişim	SBF[1]	154	13,34	4,18	4,539	< ,001	,049	1 > 2 6 > 2
	MMF[2]	90	11,13	4,50				
	SABF[3]	67	11,85	4,34				
	İF[4]	53	12,55	4,01				
	EF[5]	51	13,14	3,55				
	İHF[6]	35	13,91	3,74				
	Toplam	450	12,61	4,24				
Bilişsel Gelişim	SBF[1]	154	16,84	5,01	4,687	< ,001	,050	1 > 2 6 > 2
	MMF[2]	90	14,14	5,62				
	SABF[3]	67	14,72	5,40				
	İF[4]	53	15,30	5,38				
	EF[5]	51	16,55	4,28				
	İHF[6]	35	17,46	5,29				
	Toplam	450	15,82	5,29				
Kültürel Gelişim	SBF[1]	154	12,99	4,12	4,540	< ,001	,049	1 > 2 6 > 2 6 > 3
	MMF[2]	90	11,20	4,32				
	SABF[3]	67	11,42	4,15				
	İF[4]	53	12,11	4,37				
	EF[5]	51	13,02	3,56				
	İHF[6]	35	14,17	3,63				
	Toplam	450	12,39	4,18				
Toplam Ölçek	SBF[1]	154	68,79	20,13	4,989	< ,001	,053	1 > 2 6 > 2 6 > 3
	MMF[2]	90	58,36	21,76				
	SABF[3]	67	60,66	20,59				
	İF[4]	53	63,49	20,02				
	EF[5]	51	67,43	15,97				
	İHF[6]	35	72,66	18,01				
	Toplam	450	65,02	20,39				

Not. SBF: Spor Bilimleri Fakültesi; MMF: Mühendislik-Mimarlık Fakültesi; SABF: Sağlık Bilimleri Fakültesi; İF:İletişim Fakültesi; EF: Eğitim Fakültesi; İHF: İlahiyat Fakültesi. $\bar{X}$ = aritmetik ortalama; SS = standart sapma; η^2 = eta kare etki büyüklüğü. Bütün ANOVA analizlerinde gruplar arası serbestlik derecesi 5, grup içi serbestlik derecesi 444'tür.

Tablo 5'e göre katılımcıların geleneksel sporlara yönelik tutum puanları fakültelere göre psikolojik gelişim, fiziksel gelişim, sosyal gelişim, bilişsel gelişim, kültürel gelişim ve toplam ölçekte anlamlı farklılık göstermiştir (p < ,05). Tukey HSD testi sonucunda Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin psikolojik, fiziksel, sosyal, bilişsel ve kültürel gelişim alt boyutları ile toplam ölçek puanlarının Mühendislik-Mimarlık Fakültesi öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir. İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin fiziksel, sosyal, bilişsel ve kültürel gelişim puanları ile toplam ölçek puanları Mühendislik-Mimarlık Fakültesi öğrencilerinden; fiziksel ve kültürel gelişim ile toplam ölçek puanları ise Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksektir. η^2 değerlerinin ,033 ile ,054 arasında değişmesi, fakülteler arasındaki farklılıkların küçük etki büyüklüğünde olduğunu göstermektedir.

Tablo 6. Geleneksel Sporlara Yönelik Tutum Ölçeği ve Alt Boyut Puanlarının Aktif Spor Yapma Durumuna Göre Karşılaştırılması

Ölçek ve Alt	Aktif Spor	*n*	$\bar{X}$	SS	*t*	*sd*	*p*	Cohen's
Psikolojik Gelişim	Evet	278	11,99	4,37	1,585	408,705	,114	0,15
	Hayır	172	11,38	3,67				
Fiziksel Gelişim	Evet	278	12,77	4,62	2,180	419,838	,030	0,20
	Hayır	172	11,91	3,69				
Sosyal Gelişim	Evet	278	13,03	4,35	2,792	388,815	,005	0,26
	Hayır	172	11,92	3,95				
Bilişsel Gelişim	Evet	278	16,25	5,58	2,297	406,428	,022	0,21
	Hayır	172	15,12	4,73				
Kültürel Gelişim	Evet	278	12,81	4,44	2,869	414,008	,004	0,27
	Hayır	172	11,71	3,64				
Toplam Ölçek	Evet	278	66,86	21,66	2,563	413,495	,011	0,24
	Hayır	172	62,04	17,80				

Not. Bütün karşılaştırmalarda Levene testi anlamlı olduğundan eşit varyansların varsayılmadığı Welch düzeltmeli bağımsız örneklemler *t*-testi sonuçları raporlanmıştır. $\bar{X}$ = aritmetik ortalama; SS = standart sapma; *sd* = serbestlik derecesi.

Tablo 6'ya göre katılımcıların psikolojik gelişim puanları aktif spor yapma durumuna göre anlamlı farklılık göstermemiştir (p > ,05). Buna karşılık aktif spor yapan katılımcıların fiziksel gelişim, sosyal gelişim, bilişsel

gelişim ve kültürel gelişim alt boyutları ile toplam ölçek puanlarının aktif spor yapmayan katılımcılardan anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir (p < ,05). Anlamlı farklılıklar için Cohen'in d değerlerinin 0,20 ile 0,27 arasında değişmesi, aktif spor yapan ve yapmayan gruplar arasındaki farklılıkların küçük etki büyüklüğünde olduğunu göstermektedir.

4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1.Tartışma

Araştırmada geleneksel sporlara yönelik toplam tutum puanı ile psikolojik, fiziksel, sosyal, bilişsel ve kültürel gelişim alt boyutlarının hiçbirinde cinsiyete göre anlamlı farklılık belirlenmemiştir. Erkek öğrencilerin puan ortalamaları kadın öğrencilerden sayısal olarak daha yüksek olmakla birlikte, bu farklılıklar istatistiksel olarak doğrulanmamıştır. Cohen'in d değerlerinin ,02 ile ,14 arasında değişmesi de cinsiyete bağlı farklılıkların küçük etki eşiğinin altında ve ihmal edilebilir düzeyde kaldığını göstermektedir. Buna göre cinsiyetin, mevcut örneklemde geleneksel sporlara yönelik tutumları belirgin biçimde farklılaştıran bir değişken olmadığı söylenebilir. Bu sonuç, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören 414 öğrenciyle gerçekleştirilen ve geleneksel sporlara yönelik toplam tutum ile alt boyut puanlarının cinsiyete göre anlamlı biçimde farklılaşmadığını gösteren araştırmayla örtüşmektedir (Shamatava vd., 2026). Benzer şekilde Korkmaz ve Kızanlıklı (2023), Bişkek'te yaşayan 440 katılımcının geleneksel spor oyunlarına yönelik genel tutumlarında cinsiyete bağlı anlamlı bir farklılık bulunmadığını belirlemiştir. Geleneksel ve modern su sporu etkinliklerine katılan 394 kişi üzerinde yürütülen araştırmada da cinsiyet ile tercih edilen etkinlik türü arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır (Młodzik vd., 2021). Li'nin (2026) araştırmasında ise geleneksel spor bağlamında değerlendirilen topluluk kimliği ve sosyal etkinlik puanlarının kadın ve erkek katılımcılar arasında anlamlı biçimde farklılaşmadığı bildirilmiştir. Ölçülen yapılar ve örneklemler aynı olmamakla birlikte bu çalışmalar, cinsiyetin geleneksel sporlarla ilgili tutum ve değerlendirmelerde tek başına güçlü bir farklılaştırıcı olmayabileceği yorumunu desteklemektedir.

Bununla birlikte kadın ve erkek öğrencilerin benzer tutum puanlarına sahip olması, geleneksel sporlara erişimlerinin, katılım fırsatlarının veya uygulama deneyimlerinin de eşit olduğu anlamına gelmemektedir. Doğrudan geleneksel sporları incelemeyen ancak topluluk temelli bir spor organizasyonunu ele alan Spaaij ve Schaillée (2020), kadınların sporcu olarak etkinliğe katılımının bazı örgütsel ve kültürel engeller nedeniyle sınırlanabildiğini göstermiştir. Bu nedenle mevcut bulgu, cinsiyete göre farklılaştırılmış tanıtım politikalarına ihtiyaç bulunmadığı şeklinde kesin bir sonuca dönüştürülmemelidir. Bulgular, üniversitelerde geleneksel

sporlara yönelik tanıtım ve etkinliklerin kadın ve erkek öğrencileri kapsayan ortak bir yaklaşımla planlanabileceğini; ancak uygulama sürecinde erişim, temsil ve fiilî katılım olanaklarının ayrıca izlenmesi gerektiğini düşündürmektedir.

Araştırmada psikolojik, fiziksel, sosyal ve bilişsel gelişim alt boyutları ile toplam tutum puanlarının yaş gruplarına göre anlamlı biçimde farklılaşmadığı belirlenmiştir. Yaşa bağlı anlamlı farklılık yalnızca kültürel gelişim alt boyutunda ortaya çıkmış ve 21–23 yaş grubundaki öğrencilerin puanları 18–20 yaş grubundaki öğrencilerden daha yüksek bulunmuştur. Bununla birlikte bu farklılığa ilişkin eta kare değerinin düşük olması (η^2 = ,014), yaşın kültürel gelişim puanları üzerindeki açıklayıcılığının sınırlı kaldığını göstermektedir. Ayrıca 24 yaş ve üzerindeki öğrenciler ile diğer yaş grupları arasında anlamlı farklılık belirlenmemiştir. Bu nedenle araştırma bulguları, yaş ilerledikçe geleneksel sporlara yönelik tutumların düzenli biçimde yükseldiği şeklinde yorumlanmamalıdır. Elde edilen sonuç, Korkmaz ve Kızanlıklı'nın (2023) Bişkek'te yaşayan 440 kişiyle gerçekleştirdiği araştırmanın bulgularıyla büyük ölçüde örtüşmektedir. Söz konusu araştırmada katılımcıların geleneksel spor oyunlarına yönelik genel tutumlarının yaş gruplarına göre anlamlı biçimde farklılaşmadığı belirlenmiştir. Buna karşılık Młodzik vd. (2021), geleneksel ve modern su sporu etkinliklerine katılan 394 kişi üzerinde yürüttükleri araştırmada, ileri yaşlardaki katılımcıların geleneksel etkinlikleri, genç katılımcıların ise modern etkinlikleri daha fazla tercih ettiğini tespit etmiştir. Ancak Młodzik vd. (2021) tarafından ölçülen etkinlik tercihi, geleneksel sporlara yönelik çok boyutlu tutumla aynı yapıyı ifade etmemektedir. Ayrıca çalışmanın yaş aralığı ve katılımcı özellikleri mevcut araştırmadan farklı olduğundan, sonuçlar doğrudan karşılaştırılabilir nitelikte değildir.

Atılgan vd. (2024), sınıf düzeyine göre toplam tutum ile fiziksel, sosyal ve kültürel gelişim alt boyutlarında anlamlı farklılıklar bulunduğunu ve dördüncü sınıf öğrencilerinin bazı gruplardan daha yüksek puan aldığını belirlemiştir. Shamatava vd. (2026) ise ikinci sınıf öğrencilerinin fiziksel, sosyal, bilişsel ve kültürel gelişim ile toplam tutum puanlarının üst sınıflardaki öğrencilerden daha düşük olduğunu bildirmiştir. Bu bulgular, mevcut araştırmada 21–23 yaş grubunun kültürel gelişim puanlarının 18–20 yaş grubundan yüksek olmasının üniversite yaşamı boyunca edinilen akademik veya kültürel deneyimlerle bağlantılı olabileceğini düşündürmektedir (Atılgan vd., 2024; Shamatava vd., 2026). Ancak mevcut araştırmada öğrencilerin sınıf düzeyi, geleneksel sporlarla karşılaşma sıklığı ve önceki deneyimleri bu amaçla değerlendirilmediğinden, söz konusu açıklama olası bir yorum olarak ele alınmalıdır.

Yönetimsel açıdan bulgular, üniversitelerde düzenlenecek geleneksel spor programlarının yalnızca yaş gruplarına göre farklılaştırılmasını destekleyecek güçlü bir kanıt sunmamaktadır. Bununla birlikte 18–20 yaş grubunun kültürel gelişim puanlarının daha düşük olması, üniversiteye yeni başlayan veya daha genç öğrencilere yönelik tanıtıcı etkinliklerde geleneksel sporların tarihsel ve kültürel içeriğine daha fazla yer verilebileceğini düşündürmektedir. Ancak belirlenen etkinin küçük olması nedeniyle bu uygulamaların kesin yaş temelli bir ayrıştırmadan ziyade bütün öğrencileri kapsayan programlar içerisinde destekleyici içerikler biçiminde planlanması daha uygun olacaktır.

Araştırmada geleneksel sporlara yönelik toplam tutum puanı ile psikolojik, fiziksel, sosyal, bilişsel ve kültürel gelişim alt boyutlarının tamamında öğrenim görülen fakülteye göre anlamlı farklılık belirlenmiştir. Tukey HSD sonuçlarına göre Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin bütün alt boyutlar ve toplam ölçek puanları Mühendislik-Mimarlık Fakültesi öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksektir. İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin fiziksel, sosyal, bilişsel ve kültürel gelişim alt boyutları ile toplam ölçek puanları Mühendislik-Mimarlık Fakültesi öğrencilerinden; fiziksel ve kültürel gelişim alt boyutları ile toplam ölçek puanları ise Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Bunların dışında fakülteler arasında Tukey HSD testiyle doğrulanan anlamlı bir ikili farklılık belirlenmemiştir. Eta kare değerlerinin ,033 ile ,054 arasında değişmesi, fakülteye göre ortaya çıkan farklılıkların küçük etki büyüklüğünde kaldığını göstermektedir. Dolayısıyla tutum puanlarının öğrenim görülen fakülteye göre farklılaştığı, ancak bu farklılığın sınırlı düzeyde kaldığı söylenebilir.

Atılgan vd. (2024), 323 spor bilimleri öğrencisiyle yürüttükleri araştırmada bölüm değişkenine göre toplam tutum ile fiziksel, sosyal, bilişsel ve kültürel gelişim alt boyutlarında anlamlı farklılıklar belirlemiş; spor yöneticiliği öğrencilerinin toplam tutum puanlarının beden eğitimi ve spor öğretmenliği ile antrenörlük eğitimi öğrencilerinden daha yüksek olduğunu bildirmiştir. Shamatava vd. (2026) ise 414 spor bilimleri öğrencisi üzerinde gerçekleştirdikleri araştırmada öğrenim görülen bölüme göre psikolojik ve sosyal gelişim alt boyutlarında farklılık bulunduğunu ve öğretmenlik bölümü öğrencilerinin rekreasyon bölümü öğrencilerinden daha yüksek puan aldığını belirlemiştir. Bu çalışmalar yalnızca spor bilimleri alanındaki bölümleri karşılaştırırken mevcut araştırma farklı fakülteleri kapsamaktadır. Bu çalışmalar farklı öğrenci gruplarını kapsamakla birlikte, bölüm değişkenine göre toplam tutumda veya bazı alt boyutlarda anlamlı farklılıklar ortaya çıkabildiğini göstermektedir (Atılgan vd., 2024; Shamatava vd., 2026). Bu bulgulardan hareketle, mevcut

araştırmada fakültelere göre belirlenen farklılıklar yorumlanırken akademik program özelliklerinin de dikkate alınması uygun olabilir.

Mevcut araştırmada Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin bütün alt boyutlarda ve toplam ölçekte Mühendislik-Mimarlık Fakültesi öğrencilerinden daha yüksek puan alması, spor alanındaki akademik çevrenin geleneksel sporlara yönelik tutumlarla birlikte değerlendirilebileceğini düşündürmektedir. Bununla birlikte araştırmada öğrencilerin ders içerikleri, geleneksel sporlarla karşılaşma sıklıkları, ilgili etkinliklere katılımları ve bilgi düzeyleri ölçülmediğinden, bu farklılığın doğrudan fakülte eğitiminin bir sonucu olduğu ileri sürülemez. Benzer şekilde İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin bazı alt boyutlar ve toplam ölçekte Mühendislik-Mimarlık ve Sağlık Bilimleri fakültelerinden daha yüksek puan almasının hangi akademik veya kültürel deneyimlerden kaynaklandığı mevcut verilerle açıklanamamaktadır. Huang ve Long (2025), geleneksel spor eğitiminde program içeriği, öğretici yeterlikleri, altyapı olanakları ve öğrenci motivasyonu gibi unsurların uygulamaların etkililiğinde rol oynayabileceğini belirtmiştir. Atılgan vd. (2024) tarafından farklı üniversitelerdeki öğrencilerin tutum puanlarının farklılaştığının belirlenmesi de kurumsal ve eğitsel bağlamın dikkate alınması gerektiğini göstermektedir. Dolayısıyla fakülteler arasında belirlenen farklılıklar, fakülte üyeliğinin tek başına oluşturduğu bir etki şeklinde değil, ölçülmeyen akademik, kültürel ve deneyimsel özelliklerle birlikte yorumlanmalıdır.

Yönetimsel bakımdan bulgular, geleneksel sporların üniversite genelinde yaygınlaştırılmasına yönelik programların bütün fakültelerde aynı içerikle uygulanması yerine, öğrencilerin akademik çevreleri dikkate alınarak çeşitlendirilmesinin yararlı olabileceğine işaret etmektedir. Mühendislik-Mimarlık Fakültesi öğrencilerinin Spor Bilimleri ve İlahiyat fakültelerindeki bazı gruplardan daha düşük puan alması, bu fakültedeki öğrencilerin geleneksel sporlara ilişkin bilgi veya ilgilerinin düşük olduğunu kanıtlamamakta; yalnızca tanıtım ve katılım olanaklarının fakülteler düzeyinde ayrıca değerlendirilmesi gerektiğini düşündürmektedir. Alan yazında Nofrizal vd. (2024), geleneksel sporların korunması ve yaygınlaştırılmasında eğitim, düzenli etkinlikler, paydaş iş birliği ve geleneksel-dijital iletişim kanallarının birlikte kullanılmasının önemini vurgulamıştır. Bununla birlikte fakülteye ilişkin etki büyüklüklerinin küçük olması, öğrencilerin fakültelerine göre kesin biçimde ayrıştırılmasını desteklememektedir. Bu nedenle bütün öğrencilere açık ortak programların hazırlanması ve içeriklerin fakültelerin özelliklerine göre esnek biçimde uyarlanması daha uygun olacaktır.

Araştırmada aktif spor yapan öğrencilerin fiziksel, sosyal, bilişsel ve kültürel gelişim alt boyutları ile toplam tutum puanlarının aktif spor yapmayan öğrencilerden anlamlı biçimde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Psikolojik gelişim alt boyutunda ise gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Etki büyüklüklerinin küçük düzeyde kalması, tutum puanlarının aktif spor yapma durumuna göre farklılaştığını; ancak belirlenen grup farklılıklarının büyüklüğünün sınırlı olduğunu göstermektedir. Psikolojik gelişim puanlarının benzer olması ise geleneksel sporların psikolojik katkılarına yönelik değerlendirmelerin öğrencilerin aktif spor yapma durumundan bağımsız olarak yakın düzeyde olabileceğini düşündürmektedir. Bu sonuçlar, Shamatava vd. (2026) tarafından 414 spor bilimleri öğrencisiyle gerçekleştirilen araştırmanın bulgularıyla farklılık göstermektedir. Söz konusu araştırmada geleneksel sporlara yönelik toplam tutum ile psikolojik, fiziksel, sosyal, bilişsel ve kültürel gelişim puanlarının aktif spor yapma durumuna göre anlamlı biçimde farklılaşmadığı belirlenmiştir. İki araştırma arasındaki farklılık; örneklemlerin akademik yapısı, kurumsal çevreleri ve öğrencilerin sportif deneyimleri gibi çalışmalarda aynı biçimde denetlenmeyen özelliklerden kaynaklanmış olabilir. Mevcut araştırmanın farklı fakültelerde öğrenim gören öğrencileri kapsamasına karşılık Shamatava vd. (2026) çalışmasının yalnızca Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileriyle yürütülmesi, sonuçların değerlendirilmesinde dikkate alınmalıdır.

Li'nin (2026) Çin'in 18 bölgesinden 486 katılımcıyla gerçekleştirdiği araştırmada, geleneksel spor yapan bireylerin topluluk kimliği ve sosyal etkinlik değerlendirmelerinin bu sporları yapmayanlardan daha yüksek olduğu; altı ay boyunca geleneksel spor uygulamalarına devam edenlerin başlangıç ölçümlerine göre daha yüksek değerler bildirdiği belirlenmiştir. Li'nin (2026) araştırması doğrudan geleneksel spor katılımını incelerken mevcut araştırmadaki aktif spor değişkeni herhangi bir spor dalına katılımı ifade etmektedir. Bu nedenle sonuçlar birebir karşılaştırılamasa da düzenli sportif katılımın sosyal etkileşim, hareket deneyimi ve sporun gelişimsel işlevlerine ilişkin değerlendirmelerle birlikte ele alınabileceğini göstermektedir. Özsaydi vd. (2026) tarafından 634 ergenle gerçekleştirilen örtük profil analizinde ise yüksek geleneksel spor tutumunun hem olumlu fiziksel aktivite tutumuna sahip "aktif-sağlıklı" profilde hem de yüksek dijital oyun bağımlılığıyla tanımlanan "çatışmalı-bağımlı" profilde görülebildiği belirlenmiştir. Bu sonuç, geleneksel sporlara yönelik yüksek tutumun dijital oyun bağımlılığı riskine karşı tek başına koruyucu bir gösterge olarak değerlendirilemeyeceğine işaret etmektedir (Özsaydi vd., 2026). Mevcut araştırmanın kesitsel yapısı nedeniyle aktif spor yapmanın geleneksel sporlara yönelik tutumları yükselttiği sonucuna varılamaz. Aktif spor yapan öğrencilerin sporun fiziksel, sosyal ve bilişsel işlevleriyle daha sık karşılaşmaları, spor etkinliklerine daha fazla

ilgi göstermeleri veya sportif konulara daha duyarlı olmaları puan farklılıklarında rol oynamış olabilir. Ancak spor dalı, spor yapma süresi, geleneksel spor deneyimi ve üniversite içindeki sportif etkinliklere katılım düzeyi bu karşılaştırmada değerlendirilmediğinden, söz konusu açıklamalar olası yorumlarla sınırlıdır.

Yönetimsel açıdan aktif spor yapan öğrencilerin daha yüksek tutum puanlarına sahip olması, bu grubun geleneksel spor etkinliklerine katılım bakımından ulaşılabilir bir hedef kitle olabileceğini düşündürmektedir. Bununla birlikte etkinliklerin yalnızca hâlihazırda spor yapan öğrencilere yöneltilmesi, aktif olmayan öğrencilerin geleneksel sporlarla karşılaşma fırsatını sınırlayabilir. Młodzik vd. (2021), bir spor etkinliğinin düzenlenmesinin fiziksel olarak aktif olmayan bireylerde düzenli katılımı kendiliğinden oluşturmadığını göstermiştir. Bu nedenle üniversitelerde geleneksel spor programlarının aktif öğrenciler için uygulamalı ve organizasyon temelli, aktif olmayan öğrenciler için ise düşük katılım eşiğine sahip tanıtıcı ve deneyimsel etkinliklerle desteklenmesi daha uygun olacaktır. Etki büyüklüklerinin küçük olması da kesin bir sportif katılım ayrımı yerine bütün öğrencileri kapsayan, ancak katılım deneyimlerine göre çeşitlendirilebilen programların planlanmasını desteklemektedir.

4.2. Sonuç

Araştırmada geleneksel sporlara yönelik tutumların cinsiyete göre farklılaşmadığı; yaş değişkeninde yalnızca kültürel gelişim alt boyutunda 21–23 yaş grubu lehine anlamlı farklılık bulunduğu belirlenmiştir. Tutum puanlarının fakülteye göre bütün alt boyutlarda ve toplam ölçekte farklılaştığı belirlenirken, aktif spor yapan öğrencilerin psikolojik gelişim dışındaki alt boyutlarda ve toplam tutumda daha yüksek puan aldığı görülmüştür. Etki büyüklüklerinin küçük olması, belirlenen grup farklılıklarının pratik büyüklüğünün sınırlı kaldığını göstermektedir. Sonuçlar, geleneksel sporların üniversitelerde yaygınlaştırılmasına yönelik programların bütün öğrencileri kapsayacak biçimde planlanmasını; içeriklerin fakülte özellikleri ve sportif katılım deneyimleri dikkate alınarak çeşitlendirilmesini desteklemektedir.

4.3. Öneriler

4.3.1. Bulgulara Dayalı Uygulama Önerileri

Cinsiyete göre anlamlı farklılık bulunmaması nedeniyle geleneksel spor programlarının kadın ve erkek öğrencileri kapsayan ortak bir yaklaşımla hazırlanması; uygulama sürecinde katılım, temsil ve erişim olanaklarının cinsiyet açısından izlenmesi önerilmektedir.

Yaşa göre yalnızca kültürel gelişim alt boyutunda ve küçük etki büyüklüğünde farklılık belirlenmesi dikkate alınarak 18–20 yaş grubuna yönelik etkinliklerde geleneksel sporların tarihsel ve kültürel yönlerine daha fazla yer verilmesi; ancak programların kesin yaş ayrımlarına dayandırılmaması önerilmektedir.

Fakülteye göre bütün alt boyutlarda ve toplam ölçekte farklılık bulunması nedeniyle etkinlik içeriklerinin fakültelerin akademik özelliklerine göre çeşitlendirilmesi önerilmektedir. Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin Mühendislik-Mimarlık Fakültesi öğrencilerinden daha yüksek puan alması dikkate alınarak bu öğrencilerin alan bilgileri, gönüllülük durumları ve uygulama yeterlikleri dikkate alınarak geleneksel sporların uygulama ve organizasyon süreçlerine katılımları değerlendirilebilir. Diğer fakültelerde ise geleneksel sporların sağlık, kültür, iletişim, tasarım ve toplumsal katılım gibi alanlarla ilişkilendirilerek tanıtılması önerilmektedir. Bununla birlikte etki büyüklüklerinin küçük olması dikkate alınarak öğrencileri fakültelerine göre kesin biçimde ayrıştırmak yerine, bütün öğrencilere açık ve fakülte özelliklerine göre esnek biçimde uyarlanabilen programların benimsenmesi daha uygun olabilir.

Aktif spor yapan öğrencilerin psikolojik gelişim dışındaki alt boyutlarda ve toplam ölçekte daha yüksek puan alması doğrultusunda uygulamaların sportif deneyime göre çeşitlendirilmesi önerilmektedir. Aktif spor yapan öğrencilere uygulama ve organizasyon görevleri verilebilirken aktif olmayan öğrenciler için önceden sportif deneyim gerektirmeyen tanıtım günleri, gösteriler ve rekreatif etkinlikler düzenlenebilir. Programların bütün öğrencilere açık tutulması önerilmektedir.

4.3.2. Yönetimsel Öneriler

Geleneksel sporların yaygınlaştırılmasına yönelik faaliyetlerin tek seferlik etkinlikler yerine yıllık bir plan kapsamında yürütülmesi önerilmektedir. Planlama sürecine üniversitenin ilgili idari birimleri, fakülte temsilcileri, öğrenci toplulukları ve spor kuruluşları dâhil edilebilir. Fakülteler arası festivaller, uygulamalı atölyeler, seçmeli dersler, tanıtım günleri ve öğrenci turnuvaları bu planın bileşenleri olarak değerlendirilebilir.

Etkinliklerin başarısının yalnızca katılımcı sayısıyla değil; katılımın fakülte, yaş, cinsiyet ve aktif spor yapma durumuna göre dağılımı, öğrenci memnuniyeti, yeniden katılma isteği ve etkinlik sonrasındaki tutum değişimi üzerinden de izlenmesi önerilmektedir. Elde edilen geri bildirimlerin sonraki programların geliştirilmesinde kullanılması yararlı olabilir.

4.3.3. Gelecek Araştırmalara Yönelik Öneriler

Gelecek araştırmaların farklı üniversite ve bölgelerde yürütülmesi; ders içerikleri, geleneksel spor bilgisi, önceki etkinlik deneyimi ve geleneksel sporlarla karşılaşma sıklığı gibi değişkenlerin incelenmesi

önerilmektedir. Aktif spor yapma durumunun spor türü, haftalık spor süresi, spor geçmişi ve geleneksel spor deneyimiyle birlikte ele alınması daha ayrıntılı sonuçlar sağlayabilir.

Spor yönetimi bağlantısının doğrudan incelenebilmesi için kurumsal destek, etkinliklere erişim, tanıtım faaliyetlerinin yeterliliği, algılanan organizasyon kalitesi ve katılım niyeti gibi yönetimsel değişkenlerin ölçülmesi önerilmektedir. Ayrıca boylamsal, yarı deneysel ve karma yöntemli araştırmalarla uygulanan programların tutumlar üzerindeki değişiminin incelenmesi yararlı olabilir.

5. Sınırlılıklar

Araştırma yalnızca Yozgat Bozok Üniversitesinde öğrenim gören ve uygun örnekleme yöntemiyle ulaşılan öğrencilerle yürütülmüştür. Bu nedenle bulguların farklı üniversitelere ve öğrenci gruplarına genellenmesinde dikkatli olunmalıdır. Verilerin çevrim içi ortamda ve öz bildirime dayalı olarak toplanması, katılımcı yanıtlarının sosyal beğenirlik eğiliminden ve ifadelerin bireysel olarak farklı yorumlanmasından etkilenmiş olabileceğini düşündürmektedir. Araştırmanın kesitsel yapısı ise belirlenen grup farklılıklarının nedenlerini ve tutumların zaman içerisindeki değişimini açıklamaya imkân vermemektedir.

Aktif spor yapma durumu yalnızca “evet” ve “hayır” seçenekleriyle değerlendirilmiştir. Kişisel Bilgi Formunda yer alan haftalık spor yapma süresi ve spor türü soruları aktif spor yapma durumuna göre koşullu biçimde düzenlenmemiş ve bütün katılımcılar tarafından zorunlu olarak yanıtlanmıştır. Bu nedenle aktif spor yapmayan katılımcıların söz konusu sorulara verdikleri yanıtlar açık biçimde yorumlanamamış ve bu iki değişken karşılaştırmalı analizlere dâhil edilmemiştir. Dolayısıyla geleneksel sporlara yönelik tutumların spor türü ve haftalık spor yapma süresine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenememiştir. Ayrıca katılımcıların spor geçmişi, geleneksel spor deneyimi, sınıf düzeyi, geleneksel sporlara ilişkin bilgi düzeyi, ilgili dersleri alma durumu ve üniversitedeki geleneksel spor etkinliklerine katılımı ölçülmemiştir. Yaş ve fakülte gruplarındaki katılımcı sayılarının eşit olmaması da grup karşılaştırmalarının yorumlanmasında dikkate alınmalıdır.

Çalışmada spor yönetimi ayrı bir değişken olarak ölçülmemiştir. Bu nedenle yaygınlaştırma, hedef grup belirleme ve etkinlik planlamasına ilişkin yönetimsel değerlendirmeler, öğrencilerin tutum bulgularından hareketle geliştirilen çıkarımlarla sınırlıdır. Kurumsal destek, tanıtım faaliyetlerinin yeterliliği, etkinliklere erişim ve algılanan organizasyon kalitesi gibi yönetimsel unsurların doğrudan incelenmemesi çalışmanın bir diğer sınırlılığıdır.

KAYNAKLAR

Atılgan, D., Öztürk, O., & Türkçapar, Ü. (2024). Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin geleneksel sporlara yönelik tutumlarının incelenmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 29*(4), 248–257. https://doi.org/10.53434/gbesbd.1506795

Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd ed.). Lawrence Erlbaum Associates.

Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2018). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (5th ed.). SAGE Publications.

Çinar, M., & Hassani, F. (2026). The effects of traditional games on physical literacy among school-aged children. *Frontiers in Sports and Active Living, 7*, Article 1759890. https://doi.org/10.3389/fspor.2025.1759890

Evli, F., Koçak, Ç. V., & Evli, M. (2021). Developing attitude scale towards traditional sports: A validity and reliability study. *International Journal of Physical Education Sport and Technologies, 2*(1), 29–39.

Gkarane, S., Kavoura, A., Vassiliadis, C., Kotzaivazoglou, I., Fragidis, G., & Vrana, V. (2025). The role of organizers in advancing sustainable sport tourism: Insights from small-scale running events in Greece. *Sustainability, 17*(14), Article 6399. https://doi.org/10.3390/su17146399

Green, S. B., & Salkind, N. J. (2013). *Using SPSS for Windows and Macintosh: Analyzing and understanding data* (7th ed.). Pearson.

Huang, Y., & Long, B. (2025). Enhancing ethnic traditional sports education through sports psychology: Significance, challenges, and strategies. *Psychology Research and Behavior Management, 18*, 993–1005. https://doi.org/10.2147/PRBM.S506140

Kim, H.-Y. (2013). Statistical notes for clinical researchers: Assessing normal distribution (2) using skewness and kurtosis. *Restorative Dentistry & Endodontics, 38*(1), 52–54. https://doi.org/10.5395/rde.2013.38.1.52

Korkmaz, A., & Kızanlıklı, M. M. (2023). Geleneksel spor oyunlarının turizme etkileri üzerine bir araştırma: Kırgızistan örneği. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 12*(3), 1193–1208. https://doi.org/10.33206/mjss.1232238

Lavega-Burgués, P., Luchoro-Parrilla, R., Pla-Pla, P., & Pic, M. (2024). The development of social sustainability through traditional sporting games. A temporal approach with the Elbow Tag. *PLOS ONE, 19*(11), Article e0312092. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0312092

Li, L. (2026). The effect of traditional sports culture on modern social governance in China. *Humanities and Social Sciences Communications, 13*, Article 657. https://doi.org/10.1057/s41599-026-07002-8

Luchoro-Parrilla, R., Lavega-Burgués, P., & Pic, M. (2024). Teaching sustainability through traditional sporting games. *Sustainability, 16*(13), Article 5510. https://doi.org/10.3390/su16135510

Młodzik, M., Kazimierczak, M., León-Guereño, P., Tapia-Serrano, M. A., & Malchrowicz-Mośko, E. (2021). The impact of water sporting events on attitudes toward physical activity: Motivational profiles of participants in modern and traditional water events. *Frontiers in Psychology, 12*, Article 632948. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.632948

Nofrizal, D., Sari, L. P., Purba, P. H., Utaminingsih, E. S., Nata, A. D., Winata, D. C., Syaleh, M., Al Munawar, A., Kurniawan, E., Permana, R., Yunitaningrum, W., & Meilina, F. (2024). El papel de los deportes tradicionales en el mantenimiento y preservación de la cultura regional de cara a la era de la sociedad 5.0 [The role of traditional sports in maintaining and preserving regional culture facing the era of society 5.0]. *Retos, 60*, 352–361. https://doi.org/10.47197/retos.v60.108181

Özsaydi, Ş., Uslu, Ö. S., Kabak, B., & Erdoğan, A. (2026). Conflicted and healthy behavioural profiles in adolescents: A latent profile analysis of traditional sports attitude, physical activity attitude, and digital game addiction. *BMC Public Health*. Advance online publication. https://doi.org/10.1186/s12889-026-28314-z

Prabucki, B., & Rozmiarek, M. (2025). Integrating traditional sports and games into outdoor recreation for sustainable development: Current approaches and future directions. *Sustainability, 17*(22), Article 10343. https://doi.org/10.3390/su172210343

Saura, S. C., & Zimmermann, A. C. (2021). Traditional sports and games: Intercultural dialog, sustainability, and empowerment. *Frontiers in Psychology, 11*, Article 590301. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.590301

Shamatava, K., Çakto, P., & Karavelioğlu, M. B. (2026). An investigation of attitudes toward traditional sports among students studying sports science (Kütahya Dumlupınar University). *Sportis. Scientific Journal of School Sport, Physical Education and Psychomotricity, 12*(2), 1–21. https://doi.org/10.17979/sportis.2026.12.2.12770

Spaaij, R., & Schaillée, H. (2020). Community-driven sports events as a vehicle for cultural sustainability within the context of forced migration: Lessons from the Amsterdam Futsal Tournament. *Sustainability, 12*(3), Article 1020. https://doi.org/10.3390/su12031020

Tavakol, M., & Dennick, R. (2011). Making sense of Cronbach's alpha. *International Journal of Medical Education, 2*, 53–55. https://doi.org/10.5116/ijme.4dfb.8dfd

Wang, X., & Cheng, Z. (2020). Cross-sectional studies: Strengths, weaknesses, and recommendations. *Chest, 158*(1S), S65–S71. https://doi.org/10.1016/j.chest.2020.03.012